

Een ander fundament

De synode van Goes heeft op 5 september jl. besloten dat het mogelijk blijft om zusters tot de ambten te roepen. Zij deed dat op basis van het rapport *Elkaar van harte dienen* en het aanbiedingsrapport met antwoorden op de revisieverzoeken, allebei geschreven door de synodecommissie die daarvoor de opdracht had gekregen.

In dit blad, en ook elders, is uitgebreid betoogd wat er mis is met het rapport *Elkaar van harte dienen*, zowel wat betreft de wijze waarop de revisieverzoeken zijn behandeld, als de manier waarop in dit rapport met de Schrift wordt omgegaan.¹

Eenheid niet bewaard, maar verbroken

Nu de besluiten genomen zijn, wil ik een nieuw punt bespreken. Wat opviel in de synodevergadering, was de poging om de bezwaarde kerken erbij te houden. Op allerlei manieren werd benadrukt dat er een volwaardige plaats moet blijven voor de andere opvatting en praktijk. Dat werd ook in de besluiten opgenomen. Op die manier bedoelde de synode de eenheid van de kerk te bewaren. Toch denk ik dat de synode – ondanks wellicht alle goede bedoelingen – door dit besluit de grondslag van ons kerkverband *fundamenteel* heeft aangetast. En ik denk dat je zelfs moet zeggen: dat de synode ons vraagt een ander fundament voor het samenleven van de kerken te accepteren.

Basis voor het kerkverband

Wat maakt een kerk tot kerk? Een ware kerk is een kerk die zich in alles richt naar het Woord van God en verwerpt wat daarmee in strijd is. In een ware kerk kunnen dwalingen opkomen, maar zij zal steeds aanspreekbaar zijn op het Woord van God. Dat is het *criterium* waaraan alle gedachten die opkomen, getoetst worden. Dit geldt voor de plaatselijke gemeente, en net zo goed voor een verband van

kerken. Plaatselijke kerken zijn elkaar door Christus gegeven om elkaar te helpen gehoorzaam te blijven aan het Woord van God. Ze beloven elkaar dat ze daarop aanspreekbaar zijn.

Als die kerken in hun meerdere vergaderingen gezamenlijke besluiten nemen, ontvangen de plaatselijke gemeenten die dan ook als bindend, tenzij ze in strijd zijn met het Woord van God of de kerkorde. Wanneer een plaatselijke kerkenraad dat opmerkt, heeft die de verantwoordelijkheid om herziening (revisie) te vragen. Niet om eigen gelijk te halen of voor eigen belang op te komen, maar in het gezamenlijke belang van de kerken. Niet wat wij samen vinden of besluiten, heeft het hoogste gezag, maar Gods Woord alleen. Zoals we belijden in artikel 7 NGB: 'Je mag decreten of besluiten van concilies

Aan Gods Woord maken we ons eigen denken ondergeschikt

niet op één lijn stellen met de goddelijke Schriften, want Gods waarheid gaat boven alles.' Gods Woord is de waarheid. De Schrift is de rechter in al onze geschillen. Daaraan maken we ons eigen denken ondergeschikt en zo maakt Gods Geest ons één van denken en één van gevoelen (Fil. 2:3-4).

De eenduidigheid van Gods Woord

Maar die eenheid van het ware geloof, op basis van Gods Woord, kan er alleen zijn als Gods Woord eenduidig is. Dat gelóven we dus ook over Gods Woord. We geloven dat omdat God zelf één is en niet kan liegen. God openbaart in zijn Woord de waarheid. Daarmee bedoel ik: God spreekt zichzelf nooit tegen. Hij zegt niet tegelijk A (bijv. 'God bestaat') en het tegenovergestelde van A (niet-A, bijv. 'God bestaat niet'). Als Hij dat wel deed, zouden we geen betrouwbare kennis over God en zijn wil kunnen hebben.

Natuurlijk kunnen wij wel de *indrak* hebben dat God zichzelf tegenspreekt. Bijvoorbeeld als er in de Bijbel staat dat God onveranderlijk is (1 Sam. 15:29; Num. 23:19) én dat Hij berouw heeft (bijv. Jona 3:10). Of dat Hij de goddelozen ombrengt (Ps. 139:19), maar ook de goddeloze rechtvaardigt (Rom. 4:5). Die uitspraken lijken tegenstrijdig. Maar op grond van wie God zelf is, geloven we dat ze geen tegenstellingen kunnen zijn. Vanuit dat geloofsuitgangspunt lezen we de Bijbel, en

zoeken we altijd de eenheid in Gods spreken.² Ook als wij die niet direct zien. Zó ontvangen we echte kennis over God: niet uitputtend, wel zuiver en betrouwbaar.

Omdat God eenduidig spreekt, kunnen we ook náspreken wat God ons in de Bijbel vóór zegt. Als Gods Woord vol tegenstrijdigheden zou staan, zou dat niet kunnen. Ons persoonlijk geloof verloor dan zijn basis. En de kerk zou geen 'pijler en fundament van de waarheid' kunnen zijn (1 Tim. 3:15). Want ook de basis onder onze geloofseenheid als christenen en kerken zou wegvallen.

M/V en ambt

Dan nu over het besluit inzake M/V en ambt. De kerk heeft altijd alleen broeders tot het ambt van oudste geroepen. Zij geloofde daarmee gehoorzaam te zijn aan het voorschrift van Christus' eigen apostel, gebaseerd op de orde die God zelf in de schepping gelegd had en waarbij ook Christus zich aansloot toen hij zelf twaalf mannelijke apostelen aanstelde. Maar de vraag kan opkomen: hebben we het altijd wel goed gezien? Leert de Bijbel ons echt een praktijk van alleen mannelijke ambtsdragers? Die vraag is legitiem, die mag je stellen. Want uiteindelijk is niet onze gewoonte, maar het Woord van God beslissend. Het is dan wel je taak om te laten zien of de bijbelse argumenten die hierover eeuwenlang gegeven zijn, wel of niet kloppen. En je moet er rekening mee houden dat de moeite met de traditie van de kerk op dit punt ook kan voortkomen uit ons eigen zondige hart. Omdat de mens van de eenentwintigste eeuw Gods Woord niet wil ontvangen, zoals Hij het ons geeft.

Dan doe je als kerken onderzoek. De conclusie kán dan zijn dat we het altijd verkeerd gezien hebben. Ook in onze kerken is dat betoogd, bijvoorbeeld door de schrijvers van het boek *Zonen en dochters profeteren*.³ Zij beweren dat de Bijbel het

1 P. Boonstra (juli/augustusnummer *Nader Bekeken*), F. Pansier ('Kunnen we zo inderdaad samen dienen?' op: www.bezinningmanvrouwenambt.nl), D.J. Bolt (eeninwaarheid.nl).

2 Een mooi voorbeeld van het zoeken naar de eenheid in Gods spreken is Abraham. God had gezegd: 'Alleen de nakomelingen van Isaak zullen gelden als jouw nageslacht' (Gen. 21:12). In het volgende hoofdstuk beveelt God Abraham Isaak te offeren (Gen. 22:2). God lijkt zichzelf tegen te spreken, maar Abraham gelooft dat God betrouwbaar is, en zoekt daarom naar de eenheid in Gods spreken. Daarom 'zei hij bij zichzelf dat het voor God mogelijk moest zijn iemand uit de dood op te wekken' (Heb. 11:19).

3 Henk Folkers e.a., *Zonen en dochters profeteren. Man, vrouw & kerk*, Utrecht, KokBoekencentrum, 2017.

tegenovergestelde leert van wat we altijd gedacht hebben. In het nieuwe verbond, zo menen zij, overwint God definitief de heerschappij van de man over de vrouw, die een gevolg was van de zondeval. Hij brengt de gelijkheid terug van vóór de zondeval. En dáárom moeten zowel broeders als zusters in het ambt van oudste bevestigd worden. Dat is een vrucht van Gods genade. In feite heeft Meppel 2017 dit ook uitgesproken en het rapport van de synodecommissie Goes 2020 sluit hierbij aan.⁴

Gereformeerde schrijvers in binnen- en buitenland hebben beargumenteerd dat deze conclusie gebaseerd is op een verkeerde omgang met Gods Woord. Mijn indruk is dat deputaatschappen en synodecommissies op dit punt hun huiswerk niet goed hebben gedaan. De belangrijkste studies op dit gebied missen in hun literatuurlijst.⁵ Maar dat terzijde. Mijn punt is: als het bij deze uitspraak zou blijven, zou in elk geval de pretentie zijn: we willen alleen naar de Bijbel luisteren. De Bijbel kan zichzelf niet tegenspreken. Dus als dit is wat de Bijbel leert, hebben we het tot nu toe verkeerd gezien, en moeten we de kerk reformeren door een praktijk van eeuwen te veranderen. Als een synode dat zegt, wordt er gewerkt vanuit de belijdenis dat Gods Woord eenduidig spreekt.

Synode-uitspraken

Maar wat valt nu op aan de uitspraak van onze synodes, niet alleen die van Goes 2020 maar ook die van Meppel 2017? Dat men exegetisch tot de conclusie komt dat de vrouw in het ambt bijbels is, maar dat men *tegelijk* volwaardig ruimte wil laten voor de opvatting dat de vrouw in het ambt niet bijbels is.⁶ Beide opvattingen kunnen en mogen naast elkaar blijven bestaan. Waarom? De synodecommissie van Goes 2020 zegt

Er wordt dus gezegd dat je op grond van Gods Woord twee zaken kunt beweren die elkaar uitsluiten

het zo: ze komen beide voort uit een eerbiedige omgang met de Bijbel. Voorstanders en tegenstanders bouwen op hetzelfde fundament.⁷ Hier wordt in feite gezegd: er zijn bijbelse gronden om te stellen dat de toelating van de vrouw tot het ambt een vrucht is van Gods genade. God overwint de

zonde van de mannelijke overheersing. Maar er wordt tegelijk gezegd: er zijn net zo goed bijbelse gronden om te zeggen dat het bevestigen van zusters in het ambt zonde is, een schending van Gods goede scheppingsorde. Er wordt dus gezegd dat je op grond van Gods Woord twee zaken kunt beweren *die elkaar uitsluiten*. Zolang je maar allebei zegt dat je het gezag van Gods Woord ten volle respecteert.

De crisis: tegenstrijdigheden in de Schrift

Maar als je zo'n uitspraak doet, doe je daarmee ook een uitspraak over God zelf en over zijn Woord. Als je zegt dat beide opvattingen bijbelse gronden hebben, zeg je immers dat God zelf in zijn Woord ons *aanleiding* geeft om tegenstrijdige dingen te beweren. Maar als je dat zegt, moeten er alarmbellen gaan rinkelen. Wij geloven toch dat God één is? En dat Hij zichzelf niet kan tegenspreken? Dan kán zijn Woord ons geen aanleiding geven om daaruit tegenstrijdige dingen te concluderen. Dan moet er bij óns iets mis zijn. En dan moeten we opnieuw onderzoek doen. Als je dat weigert te doen en de zaak probeert op te lossen door twee tegenstrijdige opvattingen gelijkwaardig te verklaren, zolang men zich maar op de Bijbel beroept, ontken je daarmee in de praktijk de duidelijkheid van Gods Woord.

Het gaat hier om veel meer dan een verschil in opvatting over de vrouw in het ambt. Het gaat om de vraag of wij de Schrift in geloof ontvangen zoals die zich geeft: als het eenduidige Woord van God. En uiteindelijk gaat het om de vraag of wij God erkennen zoals Hij is. 'Hoor Israël, de HERE is onze God, de HERE is één' (Deut. 6:4). Paulus trekt daaruit een conclusie voor zijn eigen verkondiging: *God is betrouwbaar: onze boodschap tot u is niet ja én nee geweest* (2 Kor. 1:18). God is God en Hij is geen mens, die tegen zichzelf verdeeld kan zijn. En dus kán God ons in zijn Woord geen gronden geven om tot *tegengestelde* conclusies te komen, die beide evenveel recht van bestaan hebben.

Met de uitspraken van de synode zeg je niet maar iets over onze tegengestelde opvattingen. Als je de uitspraken – 'beide meningen hebben een gelijk bestaansrecht' – serieus neemt, heb je die tegenstellingen overgebracht op Gods eigen Woord en uiteindelijk op God zelf. Zo verdwijnt Hij zelf achter onze interpretatieverschillen. Hij is zelf geen Rechter meer in onze geschillen. Het rapport *Elkaar van harte dienen* wijst een rationalistische benadering van de Bijbel af.⁸ Maar eigenlijk is juist dit een pure vorm van rationeel heersen over de Schrift. Het bestaansrecht van onze visies gaat voor op Gods spreken.

Conclusie

Door volwaardig ruimte te geven aan twee tegengestelde opvattingen, heeft de synode geprobeerd iedereen binnen het kerkverband te houden. Maar daarvoor wordt – ongetwijfeld ongewild – de *geestelijke* eenheid van ons kerkverband principieel opgeofferd. Want het *criterium* waaraan opvattingen en praktijken in de kerk getoetst moeten worden, is in de synodebesluiten buitenspel gezet. Daarvoor in de plaats is gekomen de vrome bedoeling van de mens. Als jij zegt te bouwen op Gods Woord, heeft jouw opvatting of praktijk dáármee recht van bestaan. Ook al is die volkomen tegengesteld aan de opvatting of praktijk waartoe een ander komt, die ook de Bijbel leest. Ons eigen denken en voelen is zo het criterium geworden voor de inhoud van ons geloof en belijden als kerken. Deze synodebesluiten gaan uit van een ander – subjectief – fundament onder ons gemeenschappelijk geloven en belijden als kerken, en vragen ons (impliciet) om dat te aanvaarden.

Maar om de eenheid met de heilige, algemene en apostolische kerk te bewaren, moeten we blijven bouwen op het fundament dat gelegd is, namelijk Gods Woord.

Daarom mogen we deze synodebesluiten niet aanvaarden. ■

- 4 Zie hierover met name besluit 3, en de daar genoemde gronden om de besluiten van Meppel te handhaven.
- 5 Ik noem: Wayne Grudem, *Evangelical Feminism and Biblical Truth*, Wheaton, 2012; Andreas Köstenberger en Thomas R. Schreiner, *Women in the Church. An Interpretation and Application of 1 Tim. 2,9-15*. Zowel het deputaatschap dat het rapport *Samen Dienen* schreef voor de synode van Meppel 2017 als de synodecommissie van Goes 2020 geven er geen blijk van zich met deze studies geconfronteerd te hebben, terwijl daarin uitgebreid de exegetische en hermeneutische argumenten van voorstanders van de vrouw in het ambt worden bestreden.
- 6 In besluit 3 wordt gezegd dat beide overtuigingen en praktijken hun volwaardige plaats in de kerken behouden. En in besluit 5: naast de overtuiging van Ede 2014 dat er over twee lijnen in de Schrift gesproken moet worden (van gelijkwaardigheid en verschil in verantwoordelijkheid tussen man en vrouw), is er ook ruimte voor het lezen van één lijn in de Schrift van gelijkwaardigheid, beschadigd door de zonde en vloek, maar hersteld in Christus.
- 7 *Elkaar van harte dienen*, p. 40. Deze gedachte was overigens ook al aanwezig in het pijnpuntenrapport van het deputaatschap M/V en ambt dat rapporteerde aan Meppel 2017.
- 8 *Elkaar van harte dienen*, p. 4.

De geestelijke eenheid van het kerkverband wordt principieel opgeofferd

